

DZIATECZKI (89) *sb pl t*

a *pochylone, e jasne.*

N dziątek (19). ◇ *G* dziątek (8). ◇ *D* dziątek (7) *BibRadz* (2), *WujJudConf*, *BudBib* (2), *CzechRozm*, *ArtKanc*, dziątek (4) *KochPs*, *SkarŻyw*, *NiemObr*, *WujNT*; ~ -óm (1), -(o)m (3). ◇ *A* dziątek (28). ◇ *I* dziątek (9). ◇ *L* dziątek (8); -ách (4) *HistLan*, *RejZwierc*, *RejPosWstaw*, *BudBib*, -ach (3) *SkarŻyw* (2), *ArtKanc*, -(a)ch (1). ◇ *V* dziątek (6).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

Dem. od „dziatki”, niekiedy w funkcji hipokorystycznej:

1. *Synowie lub córki w stosunku do swoich rodziców, potomstwo pierwszego stopnia; filii PolAnt* (56) : *WSzyfcy ludzye poŕpolicí/ Chcieycie temu pozwolicí/ Zwłafzczá co dzyateczki macie BielKom nlb 5, G6v; GórnDworz V8; HistLan A4v; RejZwierc A4v; BudBib Dan 13/30; Oćiec śiędzie zá ŕwym ftołem/ A dzyateczki ftoią kołem KochPs 192; SkarŻyw 153 [2 r.]; GórnTroas 71; KochFrag 54; SkarKaz 421a; GosłCast 28; Cobyś miałá ná lię wdziać/ wdziey ná corkę fwoię/ Ná dzyateczki obrácy wŕzytkę pracá twoię. ZbylPrzyg B.*

dzyateczki czyje (14): *BibRadz Gen 43/8; A bądź łáfkaw proŕzę cie ná dzyateczki fwoie. HistLan C4v, E, E2 [2 r.]; BudBib 3.Esdr 8/83, Tob 4/13; Pan łáfkę fwoię rozmnoży nád wámi/ Y nád wálfemi tákże dzyateczkami. KochPs 175; SkarŻyw 3, 48; KochTr 14; ZapKościar 1580/7v; ArtKanc K10v, T19.*

W porównaniach (3): *On [Bóg] nas chowa yák Ocyec dzyateczki/ Mychmy fá yego lud y owyeczki LubPs X2; KuczbKat 155; CzechEp 271.*

Zwroty: »dzyateczki rodić, dzyateczki rodzą się« (2 : 1): *Bo to vrząd nálf niewieści/ Dzyateczki rodić w boleści BielKom G3; KochPieś 42; ZbylPrzyg B4v.*

»dzyateczki wychować« (1): *Wízákże ieft też niekatora požádlliwość przyrodzona/ iáko chcieć ŕpác ábo odpoczywáć/ ieść/ pić/ dzyateczki pocźciwie wychować RejPosWstaw [21²].*

Wyrażenie: »miłe dzyateczki« (1): *Pożegnał mátkę żonę y miłe dzyateczki PaprPan Gg2v.*

Szeregi: »dzyateczki i czeladka« (1): *ziáká ie [żywoty ŕwiętych] pámięciá y chuciá dzyateczkom y czeladce fwey przekłádali SkarŻyw A2.*

»żona (a. małżonka), (i) dzyateczki« (2): *PaprPan Gg2v; Aby W. M. moy łáfkawy pánie Podczáfy/ weŕpołek z pániá małżonką W. M. y z dzyateczkami/ [...] raczył w łáfce fwey ŕ. w rządzie dobrym/ w opiece y w obronie chować CzechEp [416].*

Przen (15) :

a) *Ludzie wierni jako synowie Boży; filii PolAnt* (9) : *Bądźcież dobrej myfli dzyateczki/ á vfaycie Bogu BibRadz Bar 4/26.*

dzyateczki czyje (7): *BudBib Eccli 24/25; CzechRozm 173v; iáko dáleko inákfzym ŕpofohem/ obchodźi fię pan Bog wízechmogący/ z dzyateczkami ŕwymi NiemObr 83, 86; Przeto miły Oycze my dzyateczki twoie/ wznóŕimy do ćiebie dźiŕia głofy fwoie ArtKanc B20, T5v, T11v.*

Wyrażenie: »dzyateczki boże« (1): *ábowiem ná tym fundámenćie/ ná fynu Bogá żywego/ wŕzytkie dzyateczki Boże/ przybudowane być máią NiemObr 32.*

b) Uczniowie w stosunku do mistrza (apostołowie wobec Chrystusa i wierni wobec apostołów); filioli *PolAnt; infantes Vulg* [w tym w *V* (5)] (6) : Dzieteczki [*filioli*]/ żadeⁿ niech was niezwodzi: kto czyni [pr]awiedliwość/ [pr]awiedliwy iest *BudNT 1.Ioann 3/7; CzechRozm 7v; CzechEp 351, 353; Piżę wam dziateczki [infantes]/ iżeście poználi oycá WujNT 1.Ioann 2/14.*

Wyrażenie: »namilsze dziateczki« (1): Nie rad tym namilżych dziateczek fwoich łagodny bårzo oćiec Chryftus Iezus záfmucał *SkarKaz 548b.*

a. Potomstwo zwierząt i ptaków (3) :

dziateczki czyje (1): Ná głos Páńki Ieleń dzyateczki fwe rodzi *LubPs G4v.*

Wyrażenia: »namilsze dziateczki« (1): Gdyż namilżze dziateczki náwřzem ich pilnuią/ A fnađ gniazdká y ná piąđ iuz nie odftępuią. *HistLan B2v.*

»dziateczki rodzone« (1): Krwie y gniazdá onego dziateczki rodzone Szárpaia/ wyżymaia pášierbięta [o *kukulczętach*] one. *KlonWor 61.*

2. Osoby małoletnie, chłopcy lub dziewczęta, niemowlęta; infantes, pueri Vulg, PolAnt; filii, parvuli PolAnt (33) : Ano zá nimi chodzą nadobne dzyateczki/ Nie ináčzey by piękne pod drzewkiem kwiateczki. *RejWiz 42v; RejZwierz 118; W vlicách mieyfckich będzie pełno dziateczek y dzieweczek [pueris et puellis]/ igráiących w nich. BibRadz Zach 8/5, Deut 1/39, Eccli 22/8 [2 r.], Luc 18/15, 16 [2 r.]; BiałKat 251, 258v; WujJudConf 170; RejPosWstaw 42; Przynofzono mu też y dziateczki [infantes]/ áby fię ich dotykał. WujNT Luc 18/15 [przekład tego samego tekstu BibRadz], Mar 9/37[36], Luc 18/16; SkarKazSej 697b.*

Wyrażenia: »małe (a. maluczkie) dziateczki« [szyk 4 : 2] (6): *LubPs hh3v; Biorąc przyczynę od máluczkich dziateczek ktore mu przynofzono/ nápomina ie ku pokorze. BibRadz Lue 18 arg; KochMon 24; KarnNap B4; KochPs 27; Wřpomni y ná máłe dziateczki. ReszPrz 7.*

»dziateczki teraz (a. dopiero) narodzone« [szyk 1 : 1] (2): *KuczbKat 130; iáko dopiero narodzone dziateczki [sicut modo geniti infantes]/ roftropni bez zdrády mleká požádaycie. WujNT 1.Petr 2/2 [przekład tego samego tekstu KuczbKat].*

»dziateczki niewinne« [szyk 1 : 1] (2): ále złości wřzytkich pełen/ dziateczki niewinne dla Czárnokxiętwá mordomał [!]/ Dyablóm flżył *SkarJedn 200; SkarŻyw 194.*

»dziateczki ssące« = *lactantes PolAnt* [szyk 1 : 1] (2): Społem táki ftrách ogárnie młodzyeńce dzyeweczki/ Ludzi też wieku ftárego y sfące dzyateczki. *LubPs gg5; BibRadz Luc 21/23.*

Szeregi: »błazenkowie a dziateczki« (1): Nuż gdy ielżcze owi przyrodzeni błazenkowie á owy dziateczki wdzięczne przypádną/ [...] iáka to iest rofkoř *RejZwierz 32 v.*

»(tak) dziateczki (jako) i niewiasty« [szyk 1 : 1] (2): *BudBib Esth 3/13; Niewiáfty y Dzieteczki iáko trzodę do Litwy z łupámi wygnáli. StryjKron 320.*

»dziateczki i ssące« (1): Potym y Nobe miáłtho kápłáńfkie/ ták męże iáko y niewiáfty/ džiatheczki y fące [*a parvulo usque ad lactentem*]/ woły/ ofły/ y owce wyfiekł mieczem. *BibRadz 1.Reg 22/19.*

Synonimy cf DZIATKI.